

RAN-1901130402040001

M.A. (Sem.-II) Examination November - 2025

Sanskrit – અલંકારશાસ્ત્ર (Paper IX-A)

[Total Marks: 50]

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ પાંચ)

10

- દંડીએ આપેલ કાવ્યની વ્યાખ્યા આપો.
- કાવ્યાદર્શની રચના કોણે કરી છે? અને તે શેમાં વિભક્ત છે?
- સમ્યક વાણી અંગે દંડીના વિચારો જણાવો.
- દંડીના મતાનુસાર કાવ્યના હેતુ દર્શાવો.
- કથા કઈ ભાષામાં રચાય છે? પ્રસિદ્ધ કથા સાહિત્યનું ઉદાહરણ આપો.
- કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિના અધિકરણ, અધ્યાય અને સૂત્ર સંખ્યા જણાવો.

પ્ર.2. અ. નીચેનામાંથી ગમે તે બે નું સાનુવાદ વિવરણ કરો.

8

- પૂર્વશાસ્ત્રાણિ સંહુત્ય પ્રયોગાનુપલક્ષ્ય ચ।
યથાસામર્થ્યમસ્માભિઃ ક્રિયતે કાવ્યલક્ષણમ્।।
- ઈદમન્ધં તમઃ કૃત્સ્નં જાયેત ભુવનત્રયમ્।
યદિ શબ્દાહયં જ્યોતિરાસસારં ન દીપ્યતે ।।
- લોકાતીત ઈવાત્યર્થમધ્યારોપ્ય વિવક્ષિતઃ।
યોડર્થસ્તેનાતિતુષ્યન્તિ વિદગ્ધા નેતરે જનાઃ।।
- ગદ્યં પદ્યં ચ મિશ્રં ચ તત્ત્રિધૈવ વ્યવસ્થિતમ્।
પદ્યં ચતુષ્પદી તચ્ચ વૃત્તં જાતિરીતિ દ્વિધા।।

બ. નીચેનામાંથી ગમે તે એકનું સાનુવાદ વિવરણ કરો.

5

- અરોચકિનઃ સ્તૃણાભ્યવ્યવહારિશ્ચ કવયઃ।
- ન કતકં પંક પ્રસાદનાય।

પ્ર.3. કાવ્યાદર્શમાં નિરૂપિત ‘કાવ્યગુણો’ સવિસ્તાર ચર્ચો

13

અથવા

દંડી અનુસાર કથા અને આખ્યાયિકાના લક્ષણો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

પ્ર.4. વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે બે)

14

1. રીતી આત્મા કાવ્યસ્ય।
 2. કાવ્યપ્રયોજનાનિ।
 1. વામનના મતા અનુસાર કાવ્યના અધિકારો
 2. અલંકારશાસ્ત્રમાં વામનનું સ્થાન
-